

Graslandmanagement en de mogelijkheden van teelten zoals luzerne, grasklaver en -voederkruiden

Florine Van Kerschaver

 BARENBRUG

Agenda

- Graslandmanagement
- Grasklaver
- Grasvoederkruiden
- Luzerne
- Take home messages

Klimaatverandering

Nieuws Klimaatopwarming

Zomer van 2022 was heetste ooit gemeten

Mals gras was een schaars goed voor onze koeien afgelopen zomer.

Nooit piekten de dagtemperaturen hoger in België:
2022 op één na warmste jaar

Koeien in een verdroogde wei. Beeld Wouter Van Vooren

[nieuwste](#)

[dossiers](#)

[agenda](#)

[vacatures](#)

[contact](#) ▾

[steun ons](#)

[Homepage](#) > [Nieuws](#) > [Maand februari droogste sinds 1986](#)

[< GA TERUG](#)

[PRINT DEZE PAGINA](#)

Maand februari droogste sinds 1986

1 MAART 2023

Klimaatverandering

Derde dag op rij meer dan 30°C: eerste hittegolf van het jaar is een feit

We zitten nu officieel in een hittegolf. Om 17.34 uur steeg de temperatuur in Ukkel voor de derde dag op rij boven de 30°C en voor de vijfde dag op rij boven de 25°C. Daarmee is er voldaan aan de criteria voor een landelijke hittegolf van het KMI. Morgen [koelt het een beetje af](#). Geen tropisch warm weer meer dus, maar het blijft wel zomers.

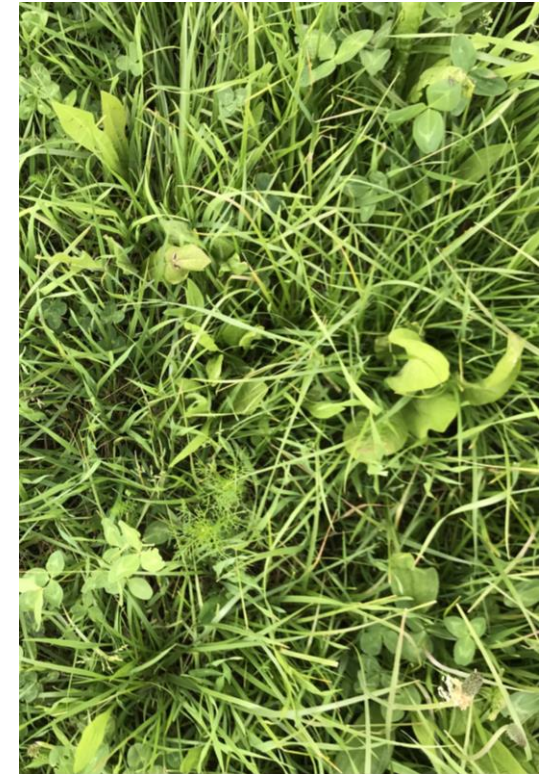
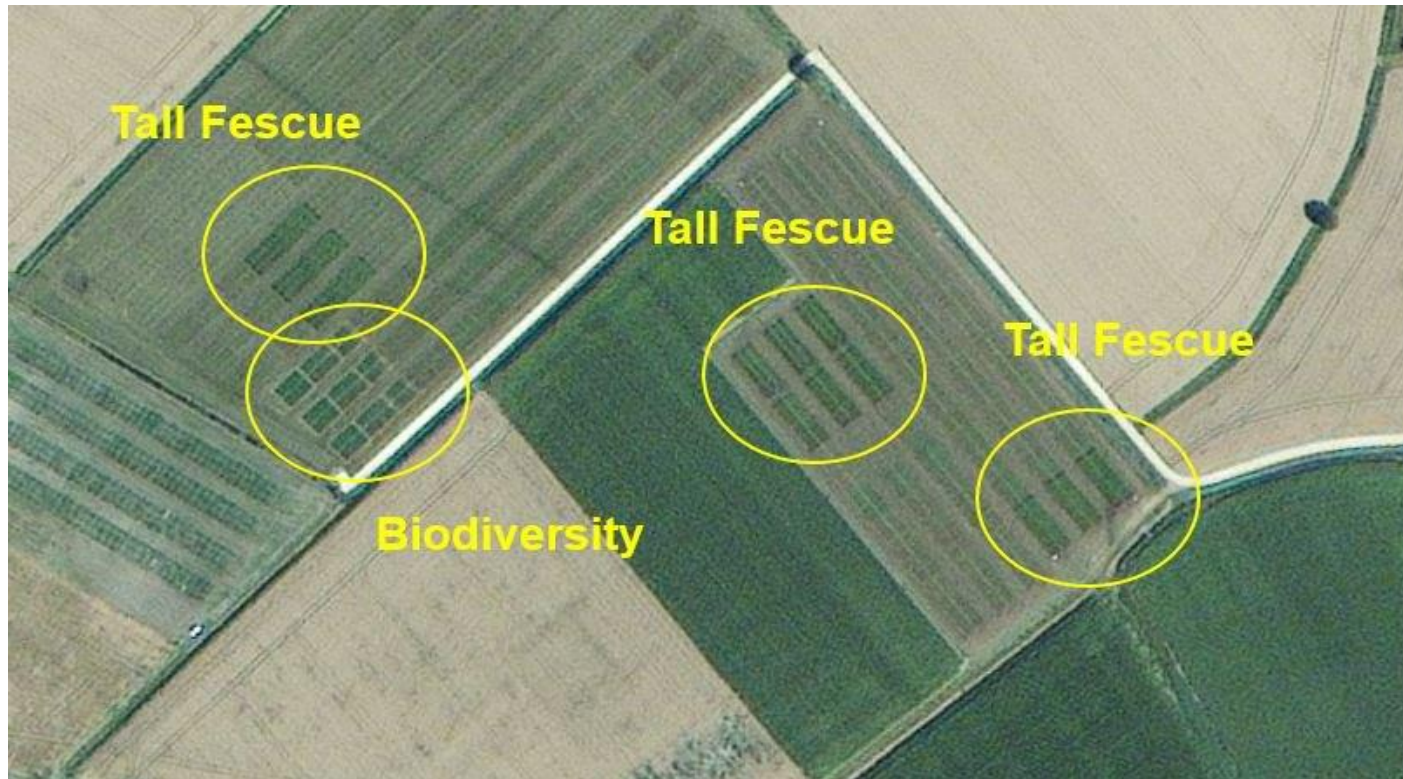
Martijn Peters 12-06-23, 17:37 Laatste update: 12-06-23, 20:25

Klimaatverandering → Uitdagingen of kansen?

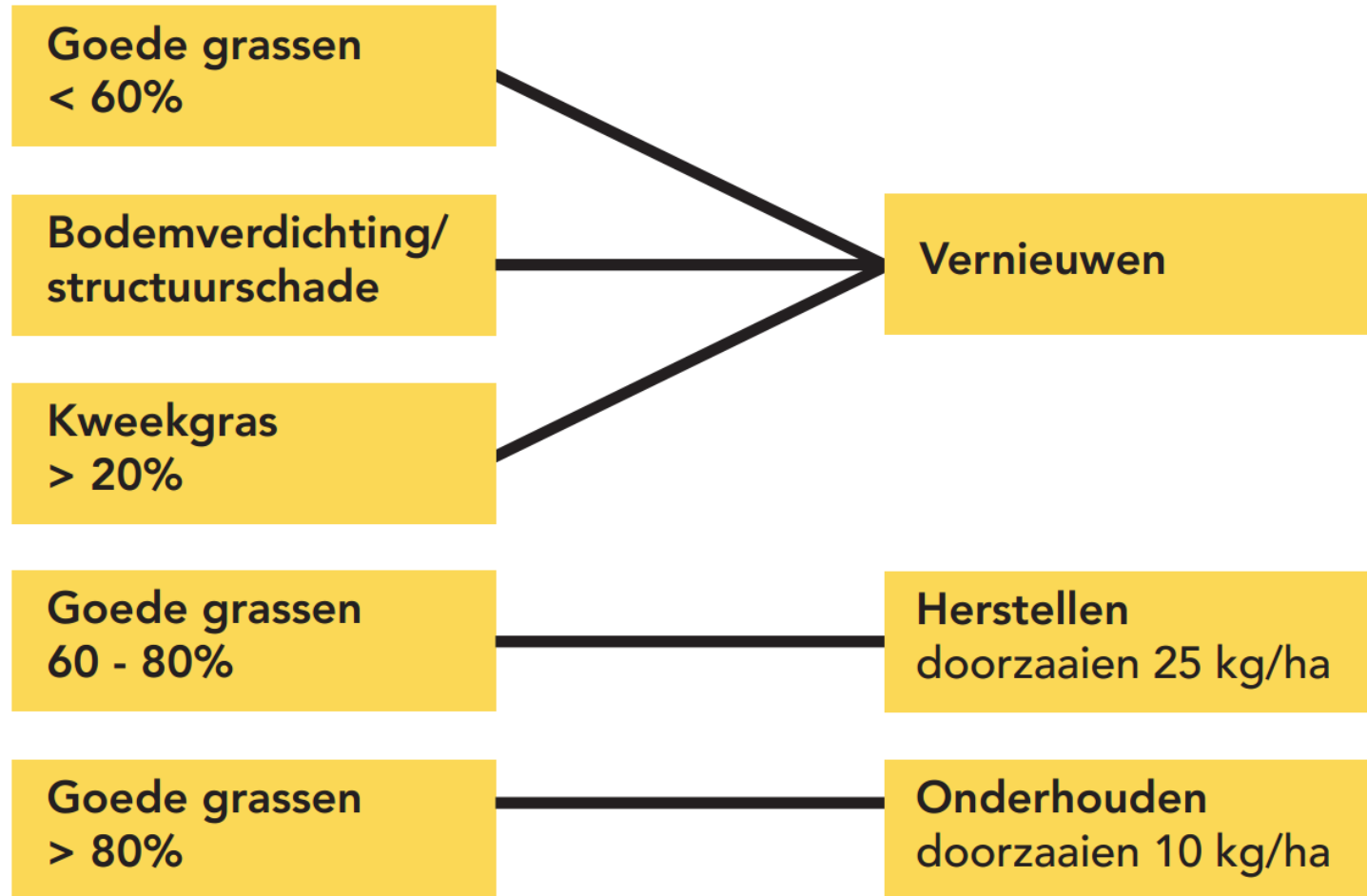

Graslandmanagement

Wat te doen?

Beoordeel het grasland

Wat zijn goede grassen?

- Engels raaigras
- Italiaans raaigras
- Rietzwenkgras
- Timothee
- Beemdlangbloem

Rode voet

Wat zijn minder goede grassen?

Engels raaigras (*Lolium perenne*)

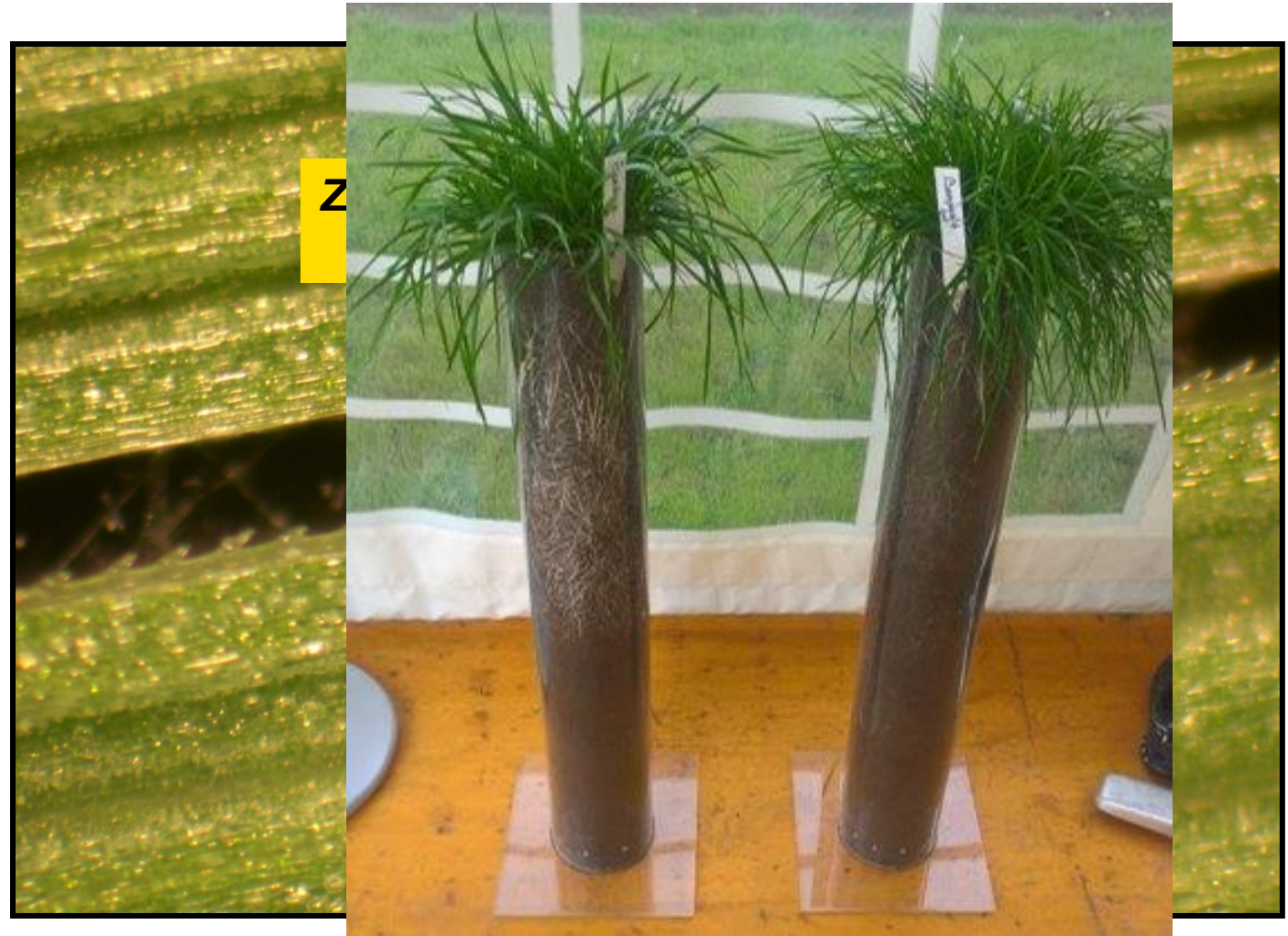

- Hoge voederwaarde
- Smakelijk
- Zeer geschikt voor begrazing
- Hoge verteerbaarheid en productie
- Aandacht voor kroonroest
- Niet heel winterhard (diploïd)

Rietzwenkgras (*Festuca arundinacea*)

- Hardbladig → zachtbladig
- Hoog productief
- Droogtebestendig
- Winterhard
- Goede voederwaarde
- Langzame vestiging

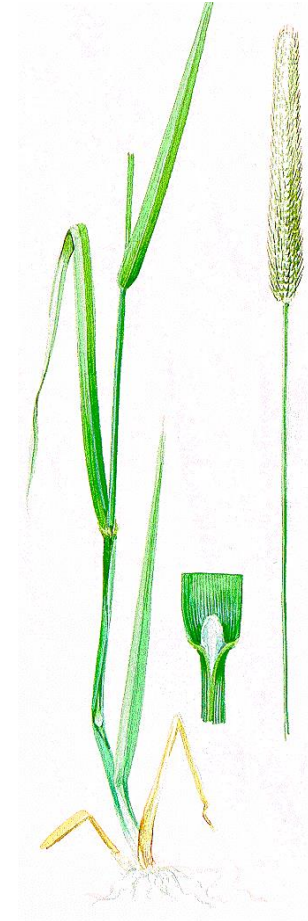

Timothee (*Phleum pratense*)

- Zeer smakelijk
- Erg winterhard
- Hoge voorjaarsproductie
- Vezelrijk
- Niet droogtetolerant
- Matige zomerproductie

Bodemverdichting / structuurschade

Grasland behouden

- Zuinig zijn op gras
  - Draagkracht
  - Hittestress
- Onderhouden
  - Onkruidbestrijding: mechanisch/chemisch
  - Doorzaaien
- Goede bodemkwaliteit
  - Bekalken
- Weidemanagement

KLAVER

Geeft meer dan geluk

Klaver

- Legt stikstof vast
- Bladrijk materiaal betekent eiwitrijk product

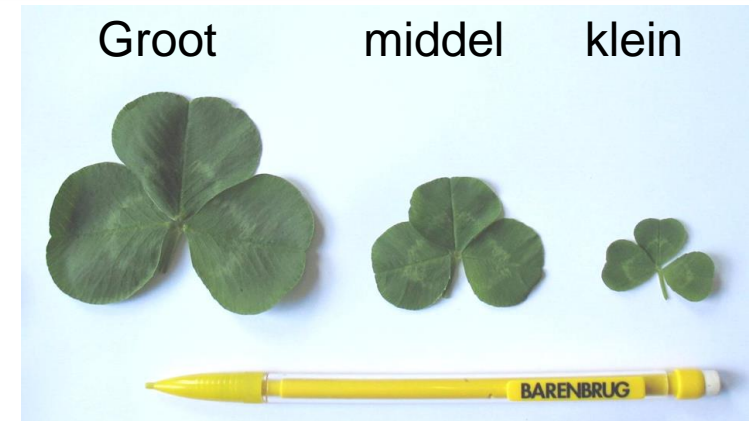

Rode klaver	Witte klaver
10-16 ton droge stof	8-12 ton droge stof
Tot wel 350 kg stikstof vastlegging	Tot wel 150 kg stikstof vastlegging
Maaien	Weiden
Zware snedes werkt positief	Lichte snedes werkt positief
Erecte groeiwijze	Groeit door stolonen
Penwortel	Eerste jaar penwortel, daarna stolonen
Hoog eiwit en effectieve celwand	Hoog verteerbaar

Kijk op witte klaver

- Cultuur- of weide- klaver?
- Indeling op basis van bladgroottes
- Iedere klaver heeft zijn unieke eigenschappen en groei patroon
- Hoe kleiner hoe lager bij de grond, hoe agressiever én minder productief

Doel

- Persistente en standvastige klaver die niet overwoekert (30-50% aandeel)

Waarom klavermengsel?

Weinig agressieve klaver

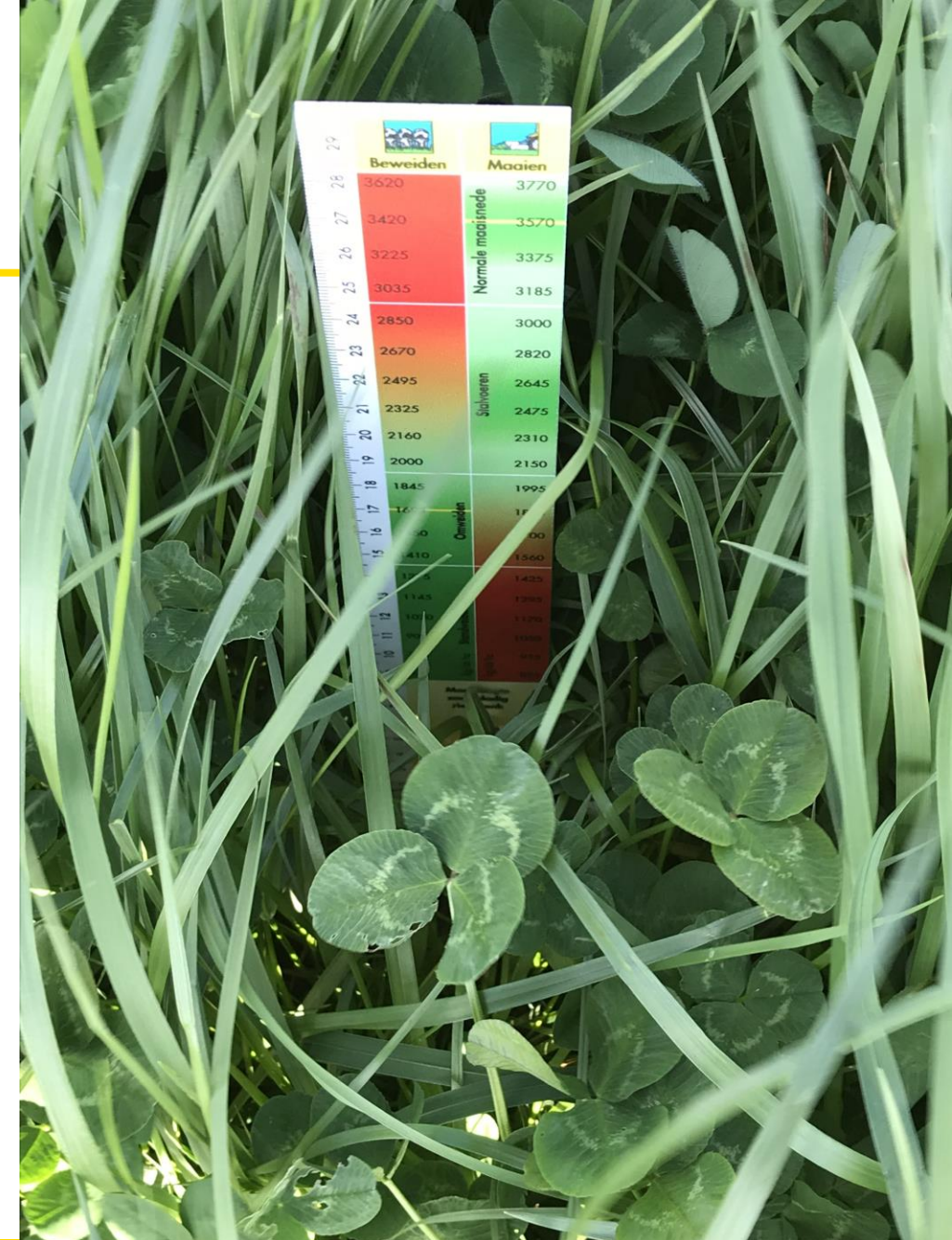
Te agressieve klaver

Evenwicht

De voordelen van een klavermengsel

- Combineert goede eigenschappen
  - Opbrengst
  - Beworteling en bodemvruchtbaarheid
  - Verteerbaarheid en eiwitkwaliteit (stengel / blad verhouding)
  - Stikstofbinding
- Verhoogt de slagingskans
  - Bij inzaai en vestiging
- Langere levensduur
  - Met oogsten (juiste maaimoment i.c.m. bloei en maaihoogte)
  - Bij overwintering (vorstgevoeligheid)

Inzaaien en doorzaaien van klaver

Algemeen

Bodemvruchtbaarheid:
Zandgrond: pH 5,2 tot 5,5
Klei: 6 tot 6,5
Fosfaat en kali voldoende

Zaaien:
Tussen 15 maart
en 15 september
Ondiep zaaien (< 0,5 cm)

Inzaaien

Voor maaien:
Duet 8-10 kg/ha
1 op 5

Voor bewerken:
Quartet 4-5 kg/ha

Max 1 hectare zaad
in de zaaibak

Vóór het doorzaaien:

- Onkruidbestrijding indien nodig
- Eerstvolgende 2 snedes geen kunstmest
- Wiedeggen voor licht, lucht en ruimte in grasmat
- Korte stoppel ophoog boven wiedeggen

Hoeveelheid zaai zaad:

Duet (rode klaver): max. 15 kg/ha
Quartet (witte klaver): max. 7,5 kg/ha
2 x de inzaai hoeveelheid.

Zaai door met een machine die het klaverzaad in de grond brengt en aandrukt.

Doorzaaien

Management na het zaaien

Houd het gras kort
Beperk de kunstmestgift
Mechanische onkruidbestrijding / schoon maaien

Waar is behoefte aan?

- Dier
  - Hoge opname van zelf geteeld ruwvoer, meestal in weiden door begrazing
  - Optimale vertering
  - Uitgebalanceerde eiwit-, energie- en mineralenopname
- Situatie
  - Verlenging van het groeiseizoen voor begrazing
  - Uitgebalanceerde ruwvoerproductie gedurende het jaar onder verschillende en moeilijke omstandigheden
  - Eenvoudig management en lage inputsituaties voor langdurig gebruik
  - Lage onkruiddruk
  - Biodiversiteit wordt belangrijker

Diverse combinatie van grassen is waardevol voor vleesvee

Samenstelling	
37 %	Zachtbladig rietzwenkgras
25 %	Engels raaigras (Vroeg tetraploïd)
15 %	Timothee
10 %	Roodzwenkgras fors
7 %	Kropaar
6 %	Witte klavermengsel

Management

- Zaaihoeveelheid
  - Herinzaai 50 kg per ha
  - Doorzaai 15-35 kg per ha
- Zaaitijdstip
  - Februari – September (bodemtemperatuur: $>12^{\circ}\text{C}$)
- Begrazing
  - Inscharen $\rightarrow$ 8-12 cm (2.000 / 2.500 kg DS/ha)
  - Uitscharen $\rightarrow$ 4-6 cm (1.200 / 1.500 kg DS/ha)

Grasvoederkruiden

Biodiversiteit in 3 richtingen

Natuur inclusief grasland

Bloemenrand

Agro-functioneel grasland

Verschillende voordelen van kruidenrijk grasland

- Landschappelijke waarde (imago)
- Aantrekkingskracht insecten & vogels
- Gezondheid van vee
- Effect op bodemgezondheid
- Smakelijk
- Klimaat robuust
- Kunstmest besparing

A close-up, top-down view of a lush, dense field of green grass. The blades are long, narrow, and pointed, creating a complex, textured pattern of green. The lighting is bright, highlighting the individual blades and their natural curves.

Gras vormt de basis

Barenbrug grasvoederkruiden - NutriHerb

1. Grassen

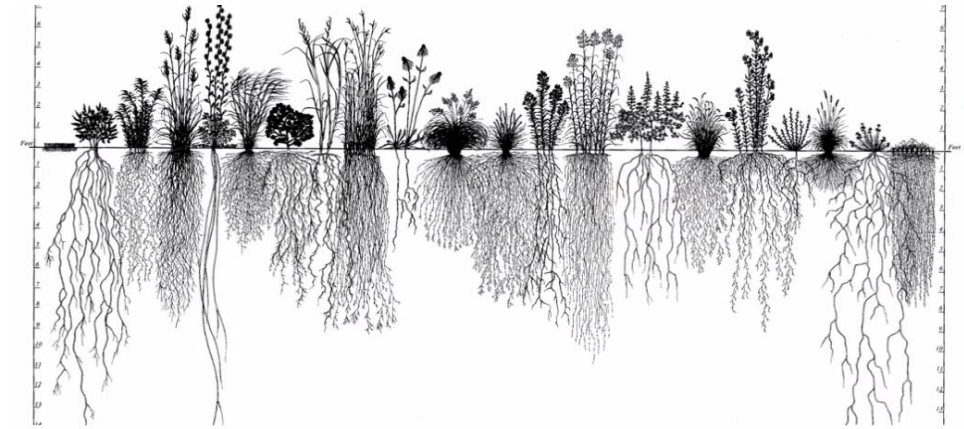
- Zachtbladig rietzwenkgras of Engels raaigras: bewuste keuze!

2. Vlinderbloemigen

- Rode klaver
- Witte klaver
- Rolklaver
- Esparcette
- Luzerne

3. Voederkruiden

- Karwij
- Smalle weegbree
- Cichorei

Groeipatroon kruidenrijk i.r.t. bemesting

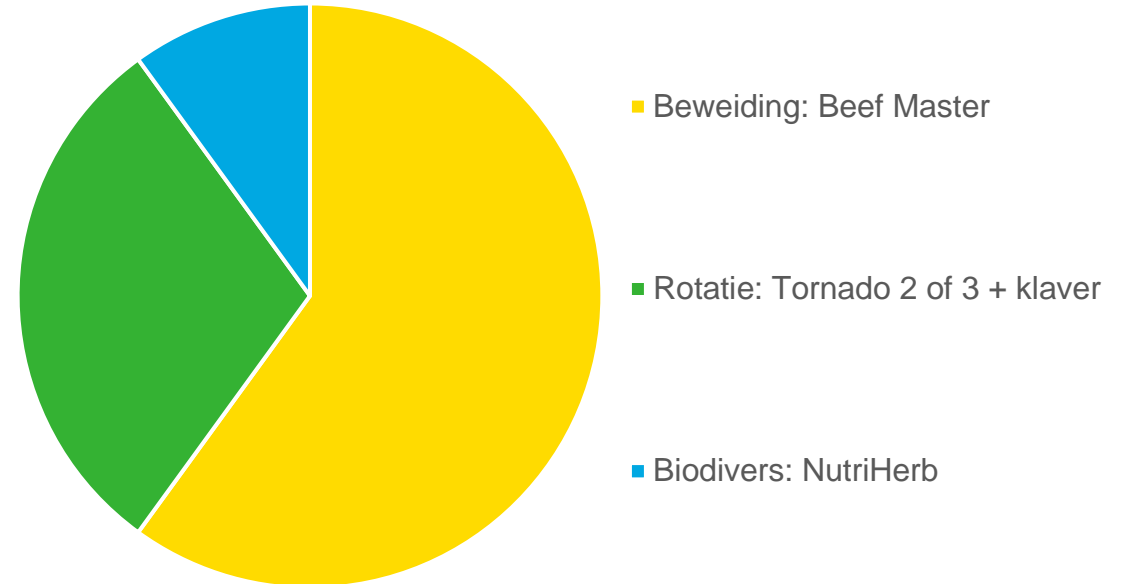

Voorwaarden voor succes

- Schone grond met een niet al te hoog aandeel N
- Droogtegevoelige percelen
- In rotatie met akkerbouw (maïs) voor 2 - 4 jaar
- Weideperceel of maaiperceel?
  - Benutting van vers gras hoger
  - Management bij maaien eenvoudiger

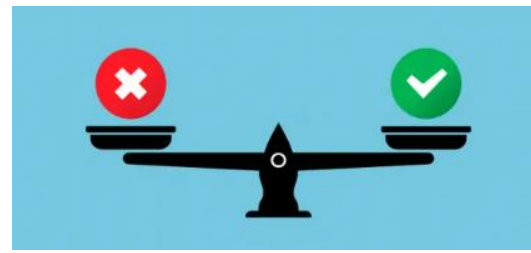
Voorbeeld bouwplan

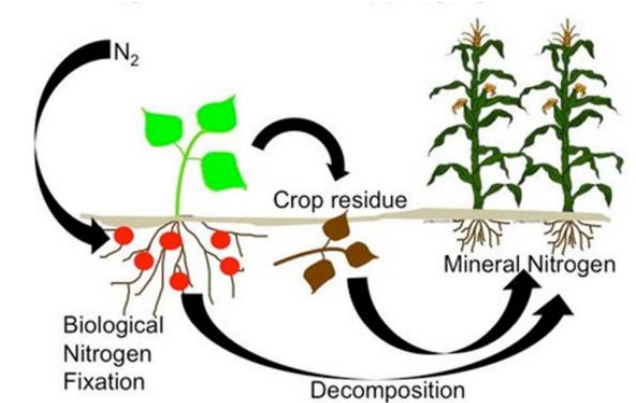
Luzerne

een ondergewaardeerd gewas?

Waarom luzerne

- Voordelen
  - Smakelijk, structuurrijk en gezond ruwvoer: hoog beta caroteen gehalte
  - Hoge eiwitopbrengst: 10 ton droge stof met 20% eiwit → 2000 kg eiwit per hectare
  - Meerjarige eiwitteelt
  - Geen input van stikstof nodig
  - Bodemverbeteraar
  - Droogtetolerant gewas
- Nadelen
  - Akkerbouwmatige teelt
  - (bijna) geen onkruidbestrijding mogelijk
  - Hekel aan berijding: drijfmest vs kunstmest

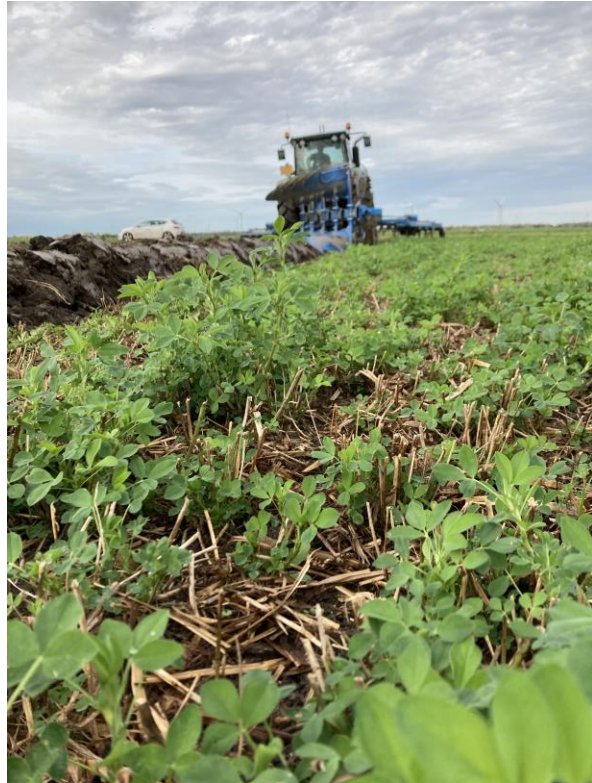
Luzerne past in doelstelling landbouwbeleid

27-01-2021 | Akkerbouw | Nieuws

Luzerne → uitstekende bodemverbeteraar!

Stikstof voor volggewas

Lage afbraaksnelheid

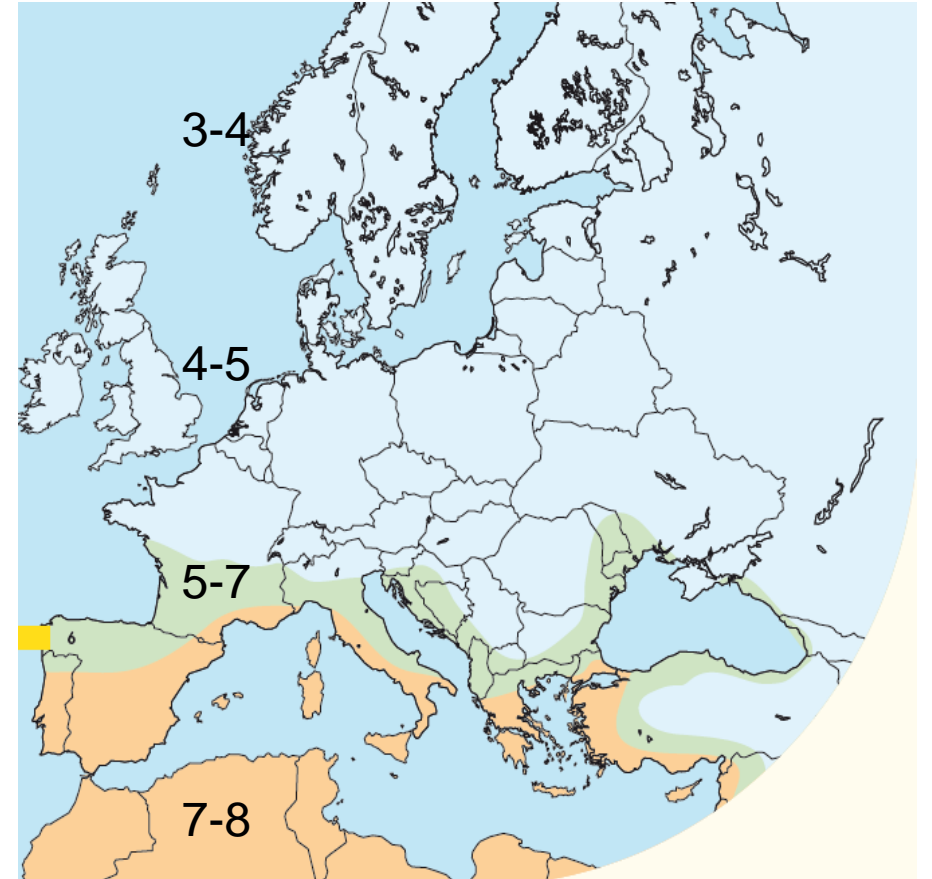
Penwortel wortelt diep

Structuur verbetering

Dormancy

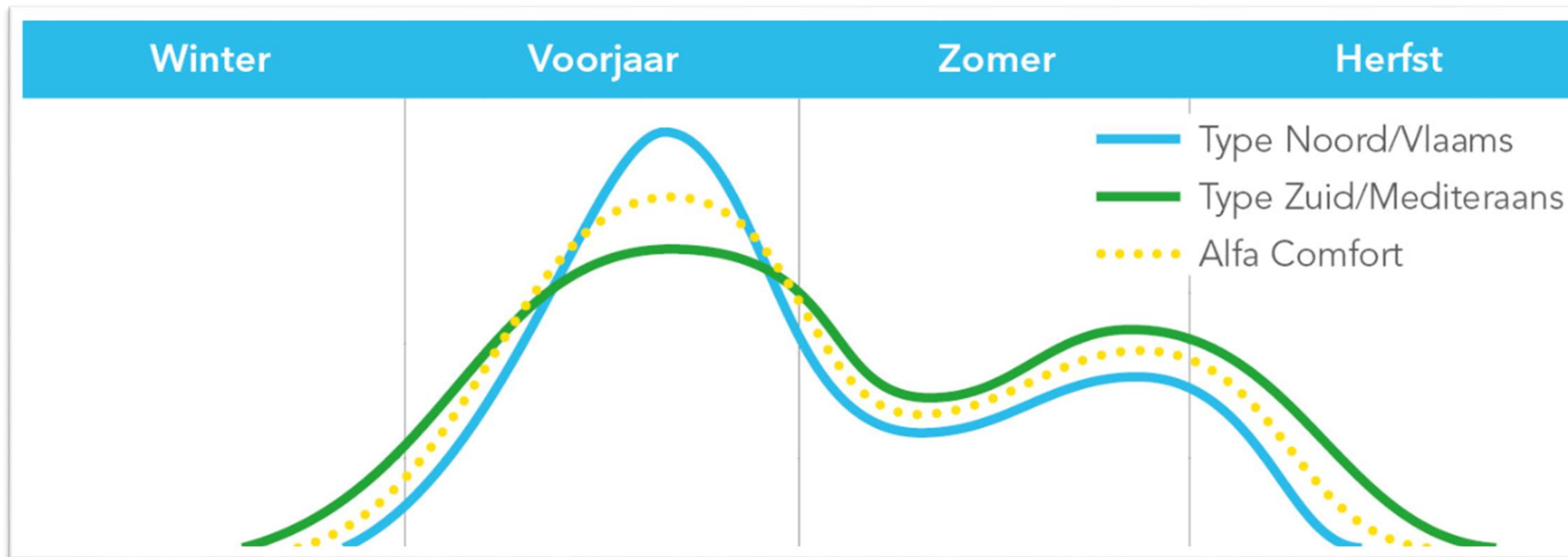
- Winterhardheid van luzerne verschilt
- Wordt dormancy genoemd: hoe hoger het getal, hoe langer de groeiperiode
- Dormancy wordt bepaald in groepen, getal is een richting
- België/Nederland: dormancy 4-5 (Vlaamse rassen)
  - +/- 4-5 keer maaien

Alfa Comfort

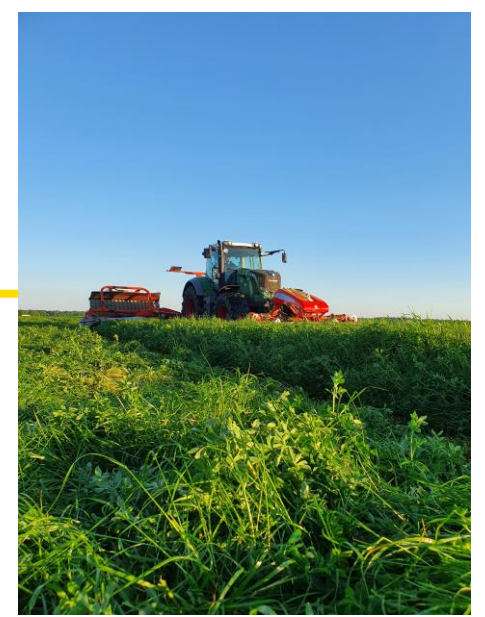
Luzerne behandeld met rhizobium, waarom?

Luzerne zaaien

- Inzaai
  - 25-30 kg/ha (combineren met 5 kg klaver)
  - Schoon perceel, opties met GBM zijn beperkt
    - Zaaien na graanteelt?
  - Eind maart tot eind augustus
  - pH: 5,5 zandgrond | 6,0 kleigrond
  - 1-2 cm diep
  - Rijafstand < 10 cm
  - Fijn maar vast zaaibed
  - Auto toxicity: doorzaaien in gevestigde luzerne is niet succesvol

Luzerne management

- Oogst
  - Zwad maaien? Zo min mogelijk bladverlies!
  - Maaien met 10% bloei is optimaal

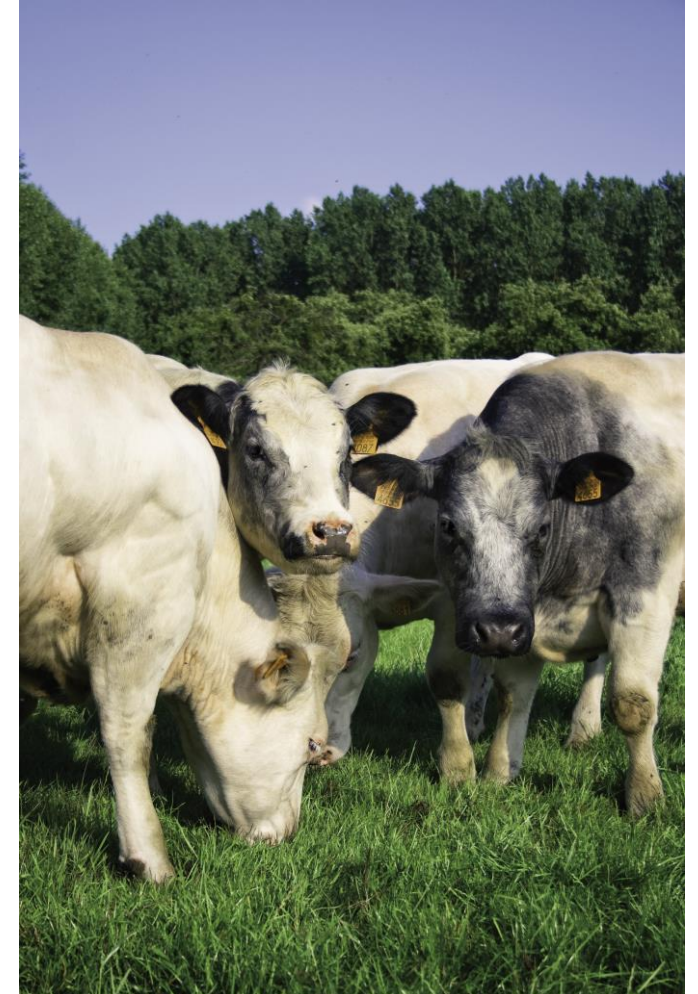

Take home messages

- Beoordeel nu je graspercelen
- Kies een mengsel dat bij je past
- Vlinderbloemigen zijn interessant maar vragen aandacht

Vragen?

Bedankt voor jullie aandacht!

Florine Van Kerschaver

Technisch specialist voeder

Tel. 0475 24 31 19

E-mail: fvankerschaver@barenbrug.be

www.barenbrug.be

 BARENBRUG

 BARENBRUG

Make Life Beautiful